

ваджувати е-гривню так, щоб не спровокувати масовий відтік коштів із традиційних депозитів і зберегти здатність комерційних банків кредитувати економіку. По-друге, українське законодавство потребує остаточної адаптації до європейського регламенту MiCA, щоб усунути регуляторну невизначеність. По-третє, через стрімке зростання збитків від кібершахрайства критичною умовою стає розбудова стійкої інфраструктури безпеки та масова освіта громадян щодо захисту від соціальної інженерії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міщенко В. І., Науменкова С. В., Міщенко С. В. Цифрові гроші центральних банків: майбутнє інституційних змін у банківському секторі. *Фінанси України*. 2021. № 2. С. 26–48. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.02.026>
2. Дзюблюк О. В. Цільові орієнтири монетарної політики в умовах воєнного стану. *Світ фінансів*. 2025. № 2(83). URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1821>
3. Борняков О. Новий етап регулювання віртуальних активів в Україні: що змінюється для бізнесу та інвесторів (щодо законопроекту № 10225-д). *Картка законопроекту на сайті ВРУ*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271>
4. Статистика платіжного ринку. *Офіційне інтернет-представництво Національного банку України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/payments>
5. Безготівкові розрахунки у 2024 р. суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. *Офіційне інтернет-представництво Національного банку України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami>
6. Динаміка зростання середньої суми однієї шахрайської операції з платіжними картками в Україні (2023–2024 рр.). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-vipadkiv-shahraystva-z-kartkami-znizilasya-zbitki-za-nimi--zrosli>
7. Цифрові гроші та фінансова система: регулювання, переваги та ризики. *Журнал «Експерт»*. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/expert/article/view/4686>
8. Аналітика від юридичної фірми GOLAW: «Новий етап регулювання віртуальних активів в Україні». URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/novij-etap-regulyuvannya-virtualnih-aktiviv-v-ukrayini-shho-zminyuyetsya-dlya-biznesu-ta-investoriv/>

УДК 336.74(477)

Пастух Д. І.

*здобувачка ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса*

Юрчишена Л. В.

*д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса*

ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРОШОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Грошова система України в період 2022–2026 рр. стала об'єктом безпрецедентного за масштабами адаптивного управління. В умовах повномасштаб-

ної агресії вона не лише зберегла цілісність, а й трансформувалася в інструмент абсорбції зовнішніх і внутрішніх шоків. Проблема полягає у необхідності переходу від «економіки виживання» до відновлення стійкого ринкового механізму за умови збереження значного дефіциту державного бюджету та непередбачуваності зовнішніх логістичних шляхів. Аналіз поточної динаміки дає змогу оцінити ефективність монетарних інструментів НБУ в умовах воєнного часу [1; 4].

Мета роботи – обґрунтувати особливості функціонування грошової системи України та оцінити ефективність застосування монетарних інструментів НБУ для забезпечення макрофінансової стабільності в умовах воєнного стану.

Основна частина. У 2022 р. грошова система України зазнала значного впливу кризових явищ, що зумовило необхідність оперативного реагування з боку Національного банку України. З метою забезпечення макрофінансової стабільності було застосовано жорсткі монетарні заходи, зокрема валютні обмеження та фіксацію обмінного курсу. Такі дії дали змогу уникнути дестабілізації валютного ринку та стримати інфляційні процеси [1].

Упродовж 2023–2024 рр. відбувалося поступове пом'якшення валютних обмежень і перехід до більш гнучкого валютного регулювання. Згідно з офіційними матеріалами Національного банку України, у 2025 р. було впроваджено режим керованої гнучкості валютного курсу, що сприяло підвищенню ефективності валютної політики та адаптації економіки до ринкових умов [1]. Підтримка стабільності на валютному ринку забезпечувалася також завдяки міжнародній фінансовій допомозі та достатньому рівню міжнародних резервів, що підтверджується аналітичними матеріалами Міжнародного валютного фонду [4].

Інфляційні процеси у досліджуваній період характеризуються поступовим уповільненням. Відповідно до інфляційного звіту Національного банку України за січень 2026 р., у 2025 р. споживча інфляція знизилася до орієнтовно 8 % у річному вимірі. Очікується, що у 2026 р. інфляція становитиме 7–7,5 % з подальшим зниженням до цільового рівня 5 % у середньостроковій перспективі [2]. Важливу роль у стримуванні інфляції відіграє облікова ставка, що використовується як ключовий інструмент грошово-кредитної політики відповідно до законодавчо визначених функцій Національного банку України [3].

Значні зміни відбулися у сфері безготівкових розрахунків. За даними Національного банку України, у 2025 р. кількість операцій із використанням платіжних карток досягла 9,5 млрд, причому більшість із них становили безготівкові платежі. Частка безготівкових операцій за сумою перевищила 65 %, що свідчить про високий рівень розвитку платіжної інфраструктури та цифровізації фінансових послуг [5]. Зростання кількості токенизованих карток також підтверджує активне впровадження сучасних технологій у фінансову систему.

Перспективним напрямом розвитку грошової системи є впровадження цифрової валюти центрального банку. Відповідно до офіційних матеріалів Національного банку України, у 2025–2026 рр. триває тестування проекту е-гривні, що може використовуватися як інструмент для здійснення цифрових платежів та підвищення прозорості фінансових операцій [1].

Водночас, за оцінками Міжнародного валютного фонду, зберігаються певні ризики для стабільності грошової системи, зокрема значний дефіцит державного

бюджету та залежність від зовнішнього фінансування [4]. Це зумовлює необхідність зваженої грошово-кредитної політики та координації дій між монетарними та фіскальними органами.

Висновки. Отже, у 2022–2026 рр. грошова система України функціонує в умовах підвищеної невизначеності, проте демонструє здатність до стабілізації та поступового розвитку. Аналіз офіційних джерел свідчить про ефективність заходів Національного банку України щодо стримування інфляції, підтримання валютної стабільності та розвитку безготівкових розрахунків. Подальший розвиток грошової системи пов'язаний із необхідністю зниження макрофінансових ризиків та впровадження інноваційних фінансових інструментів, що відповідає визначеній меті дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грошово-кредитна політика: офіційні матеріали та звіти. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua>
2. Інфляція буде помірною у 2026–2028 рр.: Інфляційний звіт за січень 2026 р. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiya-bude-pomirnoyu-u-20262028-rokah-a-ekonomika-postupovo-zrostatime--inflyatsiyniy-zvit>
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
4. Ukraine: IMF Country Report No. 25/110. Washington: International Monetary Fund, 2025. 108 p.
5. Операції з платіжними картками у 2025 р.: аналітичний огляд. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist--bezgotivkovi>

УДК 336.71

Синенко В. М.

аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту ЛНУ ім. І. Франка

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СФЕРІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Вступ (постановка проблеми). Сучасний розвиток банківської системи безпосередньо пов'язаний із масштабом і якістю інноваційних процесів у сфері банківських послуг. Цифровізація фінансового сектору змінює не лише канали взаємодії банку з клієнтом, а й саму логіку створення, надання та супроводу банківських продуктів. Національний банк України у стратегічних документах визначає розвиток ринку фінтеху, цифрових технологій, кешлес-економіки та платформ регуляторів як складник інноваційного розвитку фінансового сектору [1]. Це свідчить про те, що інновації в банківських послугах вже не є факультативним елементом конкуренції, а перетворюються на системну умову стійкості, доступності та ефективності банківської діяльності.